

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

HE 147/2025 vp; Hallituksen esitys eduskunnalle koulutuskorvauksen lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä annettu laki ja koulutuksen korvaamisesta annettu laki. Lisäksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa säädetyistä Työllisyysrahaston tehtävistä poistettaisiin koulutuskorvauksen toimeenpano. Esityksen tavoitteena on säästää valtion menoja.

Yksityisen sektorin koulutusvähennyksestä luovuttiin 1.1.2025 lukien, koska vähennyksellä ei ollut saavutettu sille asetettuja tavoitteita. Koulutuksen korvaamisesta annetun lain kumoamisella lakkautettaisiin myös ei-verovelvollisten työnantajien vastaava taloudellinen kannuste, eli koulutuskorvaus. Esityksen mukaan koulutuskorvausta ei enää myönnettäisi 1.1.2026 tai myöhemmin toteutettuun koulutukseen.

Koulutuskorvausta voivat nykyisin saada esimerkiksi kunnat, hyvinvointialueet, yliopistot, säätiöt ja yhdistykset. Koulutuskorvaus on 10 prosenttia koulutuskorvauksen perusteena käytettävästä palkkakustannuksesta ja koulutuskorvaukseen oikeuttaa enintään kolme koulutuspäivää työntekijää kohti kalenterivuodessa. Koulutuskorvausta toimeenpanee Työllisyysrahasto ja sen rahoittaa valtio.

Vaikutukset

Koulutuskorvauksen lakkauttaminen vähentäisi vuonna 2027 valtion menoja 12 miljoonalla eurolla. Kuntien ja hyvinvointialueiden kustannusten nousun huomioiminen valtion rahoitusosuuksissa pienentäisi arvioitua valtion säästöä vuodesta 2028 eteenpäin. Tämän vaikutuksen arviointiin liittyy jonkin verran epävarmuutta ja sen suuruuteen vaikuttavat muun muassa kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstön koulutuksen määrä sekä se kuinka suuri osuus kuntien henkilöstön koulutuksesta kohdistuu valtionosuustehtäviin.

Koulutuskorvauksen lakkauttamisella olisi eniten vaikutusta kunta- ja hyvinvointialuetyönantajiin. Vuonna 2024 arviolta 74 prosenttia koulutuskorvauksista eli noin 8,5 miljoonaa euroa maksettiin kunnille (38 %) ja hyvinvointialueille (36 %).

Jos koulutuskorvauksen lakkauttamisella ei olisi vaikutusta henkilöstön kouluttamisen määrään kunnissa ja hyvinvointialueilla tarkoittaisi tämä kuntien osalta noin 4,4 miljoonan euron ja hyvinvointialueiden osalta noin 4,1 miljoonan euron vuosittaista suoraa kustannusten nousua. Kuitenkin kuntien ja hyvinvointialueiden nousevat kustannukset voivat tulla huomioiduksi viiveellä kuntien valtionosuuksissa ja hyvinvointialueiden rahoituksessa, joten vaikutus on todennäköisesti tätä pienempi.

Koulutuskorvauksen lakkauttaminen vaikuttaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työnantajiin ja kasvatustalon työnantajiin sekä välillisesti näillä aloilla työskenteleviin. Vuonna 2024 lakkautettu aikuiskoulutustuki ja koulutuskorvaus ovat kohdentuneet samankaltaiseen työntekijäryhmään. Koulutuskorvauksen lakkauttaminen vaikuttaa kohderyhmään kuuluvien osaamisen ylläpitämiseen kuitenkin vain, jos työnantaja sen lakkauttamisen myötä vähentää täydennyskoulutuksen tarjoamista työntekijöille.

Koulutuskorvausta saadakseen työnantajan on täytynyt laatia työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämiseksi koulutussuunnitelma. Koulutuskorvauksen poistuessa myöskään vaatimusta koulutussuunnitelman tekemiseen ei kaikilla työnantajilla olisi. Suunnitelmien tekemisen väheneminen voi vaikuttaa joidenkin työntekijöiden koulutusmahdollisuuksiin myös muiden kuin koulutuskorvauksen piirissä olevien koulutusten osalta. Velvollisuus koulutussuunnitelman laatimiseen säilyisi edelleen yhteistoimintalakien soveltamisalaan kuuluvien työnantajien osalta.

Esityksessä arvioidaan, että koulutuskorvauksen poistuminen ei todennäköisesti tarkoita työntekijöiden kouluttautumisen merkittävää vähenemistä ja vaikutus työllisyyteen arvioidaan vähäiseksi. Koulutuskorvauksen vaikutuksesta koulutukseen osallistumiseen tai työllisyyteen ei ole olemassa tutkimusta, mutta koulutukseen osallistumisen aikasarjoihin perustuva tarkastelu antaa viitteitä siitä, että koulutuskorvaus ei merkittävästi lisäisi koulutukseen osallistumista.

Mahdollisuudet ammatilliseen kehittymiseen voivat lisätä työnantajan ja ammattialan houkuttelevuutta. Siltä osin, jos koulutuskorvauksen poistuminen vähentäisi työnantajan tarjoamia täydennyskoulutusmahdollisuuksia, voi tällä olla vaikutusta työnantajakuvaan sekä työvoiman veto- ja pitovoimaan.

Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2026. Koulutuskorvausta ei enää maksettaisi 1.1.2026 tai sen jälkeen toteutettuihin koulutuksiin. Vuonna 2025 toteutettavista edellytykset täyttävistä koulutuspäivistä voitaisiin edelleen maksaa koulutuskorvausta vuonna 2026.

Oikaisuvaatimuksen ja muutoksenhakuoikeuden myötä oikeus koulutuskorvaukseen tai koulutuskorvauksen määrä voi muuttua vielä sen vuoden jälkeen, jolloin koulutuskorvaus on myönnetty. Ehdotetaan, että oikaisua ei olisi mahdollista hakea 1.1.2027 lukien.

Koulutuskorvaushakemuksiin tai oikaisuhakemuksiin tehtyihin päätöksiin kohdistuvaa muutoksenhakuoikeutta ei kuitenkaan ehdoteta rajoitettavaksi. Tästä seuraa, että koulutuskorvauksesta voi syntyä kuluja edelleen 1.1.2027 tai sen jälkeen. Näin syntyvä koulutuskorvausmeno rahoitettaisiin nykytilasta poiketen palkansaajien ja työnantajien työttömyysvakuutusmaksun tuotosta.